

Overnachten in de kerk: het Avondmaalszilver gaat de kluis in

Gedeputeerde Michiel Schrier heeft gisteren het project Refugio's in Friese kerken geopend. Vanaf nu kan er gelegitimeerd worden geslapen in de kerk.

Jan Auke Brink

Swichum | „Nou, of dit aan de veiligheidsvoorwaarden voldoet weet ik niet”, zegt gedeputeerde Michiel Schrier lachend als hij een wankel trappetje in de kerk van Swichum afklautert. Hij heeft zojuist het project Refugio's in Friese kerken gelanceerd. Op het houten zoldertje waar hij van af komt staan twee veldbedden. Pelgrims kunnen vanaf vandaag hier en in elf andere Friese kerken overnachten.

Refugio's zijn vooral bekend als Zuid-Europese overnachtingsplekken in kerken en kloosters. Daar, waar veel pelgrims wandelen en fietsen, zijn vaak grote slaapzalen beschikbaar. Hier in Fryslân is de opzet kleinschaliger: pelgrims mogen rekenen op een veldbed, een wc en stromend water. Maar veel meer is er ook niet, behalve dan een unieke sfeer.

Hans de Jong, voorzitter van Stichting Santiago aan het Wad, heeft zelf de pelgrimstocht naar Santiago de Compostela gelopen. Onderweg overnachtte hij in verschillende kerken en kloosters. „Het mooie is dat je meer krijgt dan alleen een overnachting. Vaak zijn er heel betrokken vrijwilligers, die bijvoorbeeld een verhaal over de kerk of over het dorp vertellen.” Dat maakt overnachten in een refugio een unieke ervaring.

Van oudsher maken refugio's een wezenlijk onderdeel uit van de christelijke Europese cultuur. De Jong: „Ook hier in Fryslân was die traditie. Maar na de reformatie is dat verdwe-

nen. De kloosters zijn gesloopt, in de kerken is het geen gebruik meer. Met Santiago aan het Wad willen we die geschiedenis terughalen.”

De Stichting verbindt in het kader van Leeuwarden-Fryslân 2018 verschillende al bestaande initiatieven. De Jong: „We helpen nu de organisaties door plannen te combineren en uit te voeren. Maar na dit jaar heffen we onszelf weer op. Hopelijk zijn de refugio's dan een bewezen succes, en blijven ze bestaan.”

Van de twaalf kerken waar pelgrims kunnen overnachten, valt de grote meerderheid onder de Stichting Alde Fryske Tsjerken. De Nicolaaskerk in Nijland is de opvallendste uitzondering: het is de enige nog levende kerk. Ds. Hans de Waal van de Protestantse Gemeente Nijland vertelt dat er in de kerkenraad discussie was over deelname. „Ik was zelf wel meteen voor, maar de kerkenraad twijfelde. We zijn natuurlijk geen hotel, en wat zijn de risico's? Stel je voor dat er wat gebeurt.”

Uiteindelijk besloot de kerkenraad in te stemmen. Daar is De Waal heel blij mee: „Gastvrijheid is een opdracht, volgens mij. Je moet als kerk een heel goed verhaal hebben om het niet te doen, vind ik.”

Hoe zit het dan met de zorgen van de kerkenraad? „We hebben overlegd met de verzekeraar, en dit valt gewoon onder de kerkelijke activiteiten. Zolang de pelgrims zich netjes gedragen, is er niks aan de hand. Ze moeten natuurlijk geen vuur gaan stoken en ook niet roken. Maar het wordt ook heel duidelijk geen hotel. De deuren gaan niet voor iedereen open. Daarom

Gedeputeerde Michiel Schrier slaat onder toezicht oog van Hans de Jong een paaltje met logo van de Friese refugio's in de grond bij de kerk van Swichum. Foto: Marchje Andringa

Gastvrijheid is een opdracht. Je moet als kerk een heel goed verhaal hebben om het niet te doen

kunnen we uitgaan van goed vertrouwen.”

De Friese refugio's zijn alleen toegankelijk voor pelgrims in het bezit van een pelgrimspas van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob, een stempelkaart van het Jabikspaad of de Camino der Lage Landen en donateurs van de stichting Alde Fryske Tsjerken. Maar ook dat biedt geen garanties. De Waal: „Het Avondmaalszilver gaat natuurlijk wel achter slot en grendel.”

Een overnachting kost vijftien euro per persoon per nacht. In sommige refugio's is het mogelijk een ontbijt erbij te bestellen, dan kost het vijf euro extra. Vaak komt dat van de bakker uit

het dorp. Het is afwachten hoeveel pelgrims zich zullen melden bij de kerken. De Jong: „We hebben in het begin van het jaar op verschillende toeristische beurzen gestaan. Daar waren de reacties heel positief. Dus het zou zomaar kunnen dat er veel mensen komen.”

Schrier hoopt er op: „Het zou heel mooi zijn als mensen uit het buitenland hiernaartoe komen, in deze prachtige oude kerkjes overnachten en onze dorpen leren kennen.”

Op de website www.santiagoaanhetwad.nl staat een overzicht van alle deelnemende kerken